

Andrus Karnau

Ida-Virumaal Mäetaguse vallas asuva Ojamaa kaevanduse peahoone kõige tähtsamis ruumis seisavad tuletõrjeauto, voolikurullid ja suitsumaskid. Kui maa all peaks tulekahju puhkema, pole loota kellelegi teisele peale päästjate, aga eile õhtul sõidutas väike punane päästeauto president Toomas Hendrik Ilvese maa alla. Kollane buss, millega kaevurid tavaliselt tööle lähevad, kõlbas ajakirjanike jaoks.

Kaevanduse juht Margus Kottise ütles, et esimese kivi töid nad Ojamaalt välja juba 2010. aasta suvel, aga alles nüüd jõudis kaevanduse rajamine nii kaugemale, et suudab toota täisvõimsusel põlevkivi – 200 000 tonni kuus. Sellepärast ka pidulik avamine.

Viru Keemia Grupil (VKG) seisavad praegu ees suurte otsuste ajad. Ettevõtte omanikud ja juhid teevad praegu üle Euroopa pingutusi, et kokku panna 450 miljoni euro suurune laenuportfell, mille abil rajada veel üks õlitehas ja rafineerimistehas. Viimane töötleks õli diislikütuseks. See on ülikasumlik äri, mille südameks on kaevandus.

Ojamaa tuletõrjeauto, voolikurullide ja 30 eriväljaõppega päästja eest vastutav Vladimir Kotškin käis eile oma tillukeses kabinetis ärevalt edasi-tagasi. Tema kabinet oli määratud riigipea riietusruumiks ning lõppude lõpuks tähistas eileõhtune trummipõrin ja peokõned tema ja ülejäänud sadade õlikontserni töötajate pidupäeva. Kotškini kabinetti ehtis paar tosinat samovari – mees on pärit Tuulast, mis on oma heade samovaride poolest üle ilma kuulus.

Kotškin rääkis, et tuli Eestisse peaaegu 40 aastat tagasi. Nüüd on ta Eesti kodanik ja kuni viimase ajani töötas naabruses Eesti Energia Estonia kaevanduses. Koos teiste oma ala asjatundjatega tuli ta mõni aasta tagasi VKG palgale, et rajada uus põlevkivikaevandus.

Tulekahju on kõige hirmsam, mis allmaakaevanduses juhtuda saab. Kõige väiksemgi tulekolle täidab kaeveõõned tapva suitsuga. Kotškin ei taha sõna «tulekahju» isegi suhu võtta. Kui ütled, siis peagi ongi platsis.

VKG juhatuse esimees Priit Rohumaa ütles, et ettevõtte ei pidanud Estonia kaevandusest heade spetsialistide ülemeelitamiseks palju kulutama. «Brigaadide kaupa taheti meile tulla, aga võtsime vaid parimaid,» rääkis ta.

Kui Eesti Energia likvideeris iseseisva Eesti Põlevkivi ja koondas kauaaegse kaevanduse juhi Aleksandr Borovkovi, käis ettevõttes moraal alla ja inimesed tahtsid lahkuda. Borovkov rajas Ojamaa kaevanduse ja nüüd asub tegema uut põlevkivikaevandust Serbiasse.

Ilvese külaskäik maa alla oli kiire ja tõhus. «Nii, härra president, selle masinaga läbistame me põlevkivikihti. Ja sellega puurime auke. Siin aga demonstreerivad kaevurid teile, kuidas remonditakse maa all kopplaadurit. Nüüd aga palun, pitsike Hennessyt.»

Kaevanduses oli eile vaba päev.

Rohumaa ütles, et kaevur teenib 2000 eurot puhtalt kätte. Seepärast tahetakse kaevandusse tööle tulla.

Ilves ütles avamistseremoonial, et on väga uhke suurte investeeringute üle, mis on tehtud põlevkivitöötlemisse. Et kaevurid ja insenerid hoiavad Eesti valge ja soojana ka kõige pimedamal talveööl.

«Eesti sõltuvus energia ekspordist on Euroopa Liidu riikide hulgas üks väiksemaid. Ka NAT-O tänab teid selle eest,» lõpetas riigipea oma kõne.

VKG kaevanduse angaari ees aga tegi konkureeriva Eesti Energia õlitehase juht Igor Kond närvilise telefonikõne. Tema alluvad püüavad praegu tööle saada uue põlvkonna Enefit-tehnoloogiaga tehast. See läheb vaevaliselt.

Kondi õhin oli nii suur, et tema kõne kostis ka kõrvalseisjateni: «30 protsenti võimsusest juba käes!»

Artikkel Postimehe [veebilehel](#) .